

Mistede oplysninger i forbindelse med fravalget af revision

– *En undersøgelse af selskabernes årsregnskaber*

På baggrund af data for regnskaberne leveret af Experian har FSR – danske revisorer med denne analyse sandsynliggjort det tab af information, som fravalget af revision, udvidet gennemgang og review medfører. Dette tab af information betyder, at oplysninger om risici, fejl og lovovertrædelser ikke kommer til regnskabsbrugernes kendskab. Dermed risikere banker, leverandører, samarbejdspartnere med videre at give kredit eller indgå aftaler på en forkert grundlag.

Helt konkret fokuseres der i analysen på den information, som revisorerne giver i deres påtegning i form af anmærkninger, fx i forhold til, om selskabet kan fortsætte sin drift, har tabt sin selskabskapital, om ledelsen har optaget ulovlige lån i selskabet, problemer vedr. værdiansættelser osv. Tabet af information sandsynliggøres på baggrund af en konservativ antagelse om, at anmærkninger ville forekomme med samme hyppighed i selskaber med og uden revision, udvidet gennemgang og review.

Hovedkonklusioner

- 93.456 selskaber har fravalgt at få en revision eller udvidet gennemgang af deres 2015-regnskab
- 12.152 af selskaberne, der har fravalgt revision, udvidet gennemgang eller review, anslås at ville have fået mindst én anmærkning, hvis deres regnskab var blevet revideret, havde fået foretaget en udvidet gennemgang eller et review
- Det anslås, at 2.961 anmærkninger om ulovlige lån ikke er synlige i regnskaberne fordi revisionen eller den udvidede gennemgang er fravalgt
- 6.278 anmærkninger om usikkerheder ved selskabernes evne til at fortsætte drift anslås ikke til offentlighedens kendskab på grund af fravalgt revision, udvidet gennemgang eller review

K / KONTAKT

Henvendelser
angående analysen:

Tom Vile Jensen

Erhvervspolitisk
Direktør
mail: tvj@fsr.dk
tlf.: 41 93 31 51

Thomas Baadsgaard

Analytiker
mail: tba@fsr.dk
tlf.: 41 93 31 79

Anders Lau

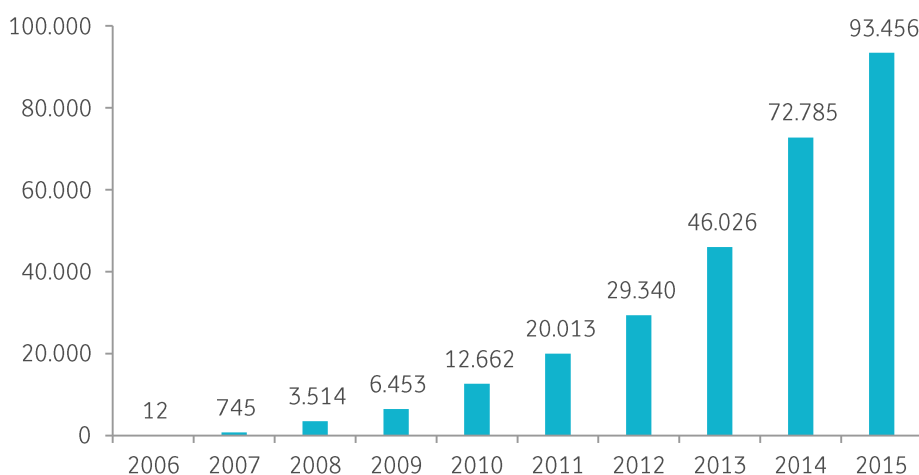
Komm.chef
mail: ala@fsr.dk
tlf.: 41 93 31 47

Stor stigning i selskaber uden revision eller udvidet gennemgang

Siden 2006, hvor det blev muligt for en række selskaber at fravælge revisionen, er antallet af selskaber i Danmark, hvis regnskab ikke bliver revideret, steget hvert år. På den måde kommer en lang række oplysninger om risici, fejl og lovovertrædelser ikke frem til offentlighedens kendskab. Dermed er der ikke den samme sikkerhed for regnskabets indhold, som når en uafhængig tredjepart har gennemgået og revideret det.

Figur 1

Udvikling i antal af selskaber, der har fravalgt revision, eller udvidet gennemgang

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

I 2006 havde blot 12 selskaber fravalgt revisionen, mens 29.340 selskaber fravalgte revisionen i 2012. I 2013 fik selskaberne i regnskabsklasse B, som har en nettoomsætning på op til 72 mio. kr., mulighed for at få foretaget en udvidet gennemgang af regnskabet i stedet for en mere omfattende revision. Ved en udvidet gennemgang kan revisor hejse samme advarselsflag i form af forbehold og supplerende oplysninger, som ved revision. Siden da er antallet af regnskaber, som hverken er blevet revideret eller har fået foretaget en udvidet gennemgang steget kraftigt. Blandt 2015-regnskaberne blev 93.456 hverken revideret eller fik foretaget en udvidet gennemgang.¹

¹ Samme år havde 87.691 selskaber fravalgt både revision, udvidet gennemgang og review. Ved et review kan revisor kun tage forbehold og give supplerende oplysninger om selve regnskabet. Dermed har revisor ikke mulighed for at gøre opmærksom på ulovlige lån, fejl ved indberetningen af skat og moms, samt andre overtrædelser af selskabsloven. Der er derfor også en risiko for, at nogle oplysninger om risici, fejl og lovovertrædelser ikke kommer frem til offentlighedens kendskab i disse regnskaber.

F / FAKTA**Revisors erklæringer i regnskaberne**

Selskaber, som ikke er underlagt revisionspligt, har mulighed for helt at fravælge revision, eller alternativt at få foretaget en udvidet gennemgang, et review af årsregnskabet eller assistance med regnskabsopstillingen. Udvidet gennemgang, review- eller en erklæring om assistance med opstilling er i modsætning til revision ikke afgivet med en høj grad af sikkerhed. Der kan dog både i forbindelse med review og udvidet gennemgang gives anmærkninger, men kun ved en udvidet gennemgang gives anmærkninger om ulovlige lån. Alle typer anmærkninger gives også ved revision.

Tabel 1

Fordeling af erklæringer om regnskaberne

	2014	2015
Revision	128.201	113.377
Udvidet gennemgang	23.165	25.986
Review	6.052	5.765
Assistance	42.695	57.446
Ingen erklæring	24.038	30.245
I alt	224.151	232.819

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Lang række oplysninger om risiko og fejl kommer aldrig frem i lyset

En række oplysninger om risici og fejl risikerer ikke at komme til offentlighedens kendskab, fordi revisor ikke har mulighed for at oplyse om risici og andre forhold, når der ikke er revision, udvidet gennemgang eller review.

Hvis en revisor havde udført revision, udvidet gennemgang eller review af disse regnskaber, må det ud fra en konservativ vurdering forventes, at revisor ville give anmærkninger i revisors påtegning på regnskabet i en lige så stor andel af selskaberne, som ved revision, udvidet gennemgang eller review. Denne forventning tager dog ikke højde for de rettelser, revisor foretager i regnskabsgrundlaget inden regnskabet udarbejdes og revideres. Derfor kan det ikke afvises, at der reelt er flere problematiske forhold i regnskaberne uden revision, udvidet gennemgang eller review, end der kommer frem i denne undersøgelse.

Samtidig må revisor kun tage forbehold eller give supplerende oplysninger om oplysningerne i selve regnskabet ved et review. Der kan derfor være en række forhold, som ikke udløser en supplerende oplysning i et review, men som ville have gjort det ved revision eller udvidet gennemgang. Derfor kan det heller ikke afvises, at der ville være givet anmærkninger i flere af regnskaberne med en reviewerklæring, hvis de i stedet for et review havde fået revision eller udvidet gennemgang.

Tabel 2
Ulovlige lån og andre anmærkninger i regnskaberne²

	2012	2013	2014	2015
Andel med mindst én anmærkning blandt regnskaber med revision, udvidet gennemgang eller review	17,7%	17,3%	15,0%	13,9%
Andel anmærkninger om ulovlige lån blandt regnskaber med revision eller udvidet gennemgang	7,7%	5,9%	4,3%	3,2%

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Både andelen med mindst én anmærkning og andelen af anmærkninger om ulovlige lån er faldet gradvist over de seneste 4 år. Andelen af regnskaber med mindst én anmærkning er faldet med godt en femtedel, mens andelen af anmærkninger om ulovlige lån er mere end halveret på de 4 år.

Faldet i anmærkninger om ulovlige lån skal blandt andet ses i sammenhæng med, at der er lavet ændringer i reglerne for beskatningen af de ulovlige lån. En del af faldet skyldes også, at selskaber med ulovlige lån går konkurs eller at lånene oftere udloddes som udbytte eller løn til låntageren.

Faldet i andelen med mindst én anmærkning skal ses i sammenhæng med, at det økonomiske klima er forbedret siden Finanskrisen. Det gunstigere økonomiske klima betyder for eksempel, at færre virksomheder får anmærkninger vedrørende usikkerhed om den fortsatte drift det næste års tid.

Faldet i andelen med mindst én anmærkning og andelen af anmærkninger om ulovlige lån skal også ses i sammenhæng med, at flere selskaber fravælger revisorydelser, hvor revisor kan give disse anmærkninger. En række selskaber kan altså have fravalgt at få revision, en udvidet gennemgang eller et review af deres regnskab, hvis de har fået en anmærkning året før.

² Omfanget af anmærkninger om ulovlige lån undersøges kun i regnskaber med revision eller udvidet gennemgang, fordi anmærkninger om ulovlige lån kun kan forekomme i de to typer erklæringer. Omfanget af anmærkninger generelt undersøges i regnskaber med revision, udvidet gennemgang eller review, fordi der kan forekomme anmærkninger i disse tre typer erklæringer. I en reviewerklæring kan revisor kun tage forbehold og give supplerende oplysninger om selve regnskabet. Der er derfor også en risiko for, at nogle oplysninger om risici, fejl og lovovertrædelser ikke kommer frem til offentlighedens kendskab i regnskaber med en reviewerklæring. Denne metode er en justering i forhold til tidligere opgørelser, men har dog kun en begrænset effekt på andelen af anmærkninger blandt regnskaberne.

F / FAKTA**De hyppigst forekommende anmærkninger**

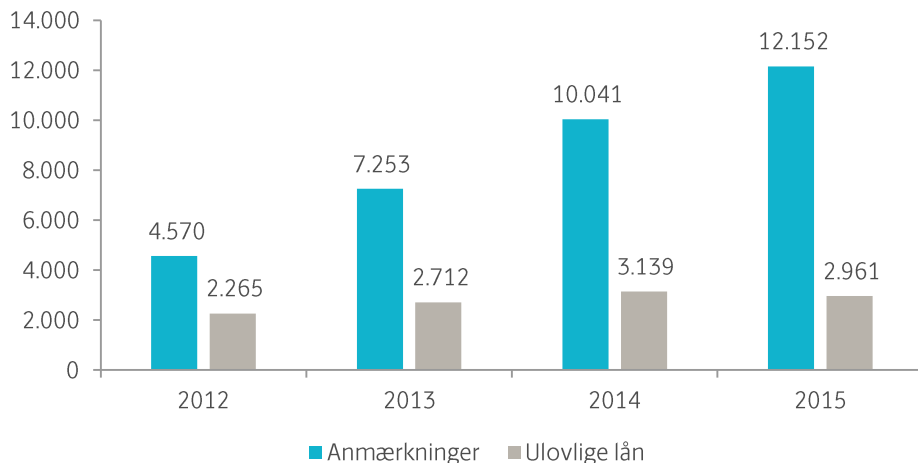
Anmærkninger i revisors påtegning består af enten et eller flere forbehold og / eller en eller flere supplerende oplysninger. Såfremt der tages et eller flere forbehold i påtegningen, har det indvirkning på konklusionen (modifikationer til konklusion i påtegningen), mens en eller flere supplerende oplysninger ikke har indvirkning på konklusionen i revisors påtegning.

Sidste år gav revisorerne oftest følgende typer forbehold og / eller supplerende oplysninger.

- Forbehold eller supplerende oplysninger om selskabets evne til fortsatte drift
- Forbehold eller supplerende oplysninger om indregning og måling af specifikke poster
- Supplerende oplysninger om kapitaltab og herefter ikke afholdt generalforsamling
- Supplerende oplysninger om overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen
- Supplerende oplysninger om ulovlige lån

På baggrund af andelen i tabel 2 kan det estimeres hvor mange selskaber, som forventeligt ville have fået mindst én anmærkning i påtegningen på regnskabet, hvis de var blevet revideret, havde fået foretaget en udvidet gennemgang eller et review. Eksempelvis blev der givet anmærkninger om ulovlige lån i 3,2 pct. af 2015-regnskaberne, der blev revideret, fik foretaget en udvidet gennemgang eller et review. Det svarer til, at der blandt de 93.456 selskaber, som ikke blev revideret, fik udvidet gennemgang eller review, ville have været givet anmærkninger om ulovlige lån i 2.961 selskaber.

Figur 2
Udvikling i anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab³

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Ovenstående figur indikerer, at en stadig større mængde væsentlige informationer om risici og fejl ikke kommer til offentlighedens kendskab, fordi revisor ikke kan tage forbehold eller give supplerende oplysninger, når revision, udvidet gennemgang eller review er fra- valgt.

Fra 2012 til 2015 har der samlet set været en stigning på 166 pct. i antallet af selskaber, som ville have fået mindst én anmærkning i påtegningen på regnskabet, hvis de havde haft revision, udvidet gennemgang eller review. I samme periode er antallet af selskaber, som ville have fået en anmærkning om et ulovligt lån i påtegningen, steget med 31 pct.

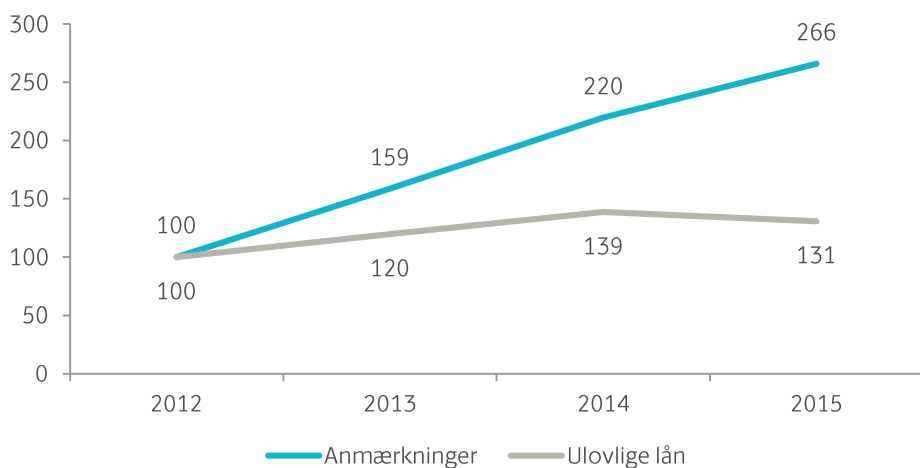
³ **Anmærkninger:** Ses der bort fra reviewerklæringer og fokuseres der alene på fravalg af revision og udvidet gennemgang vil tallet være 12.654.

I modsætning til revision eller udvidet gennemgang må revisor ved et review ikke give supplerende oplysninger om for eksempel overtrædelser af selskabsloven. Der kan derfor være en række forhold, som ikke udløser en supplerende oplysning i et review, men som ville have gjort det ved revision eller udvidet gennemgang.

Ulovlige lån: Omfanget af anmærkninger om ulovlige lån undersøges kun i regnskaber med revision eller udvidet gennemgang, fordi anmærkninger om ulovlige lån kun kan forekomme i de to typer erklæringer. Omfanget af anmærkninger generelt undersøges i regnskaber med revision, udvidet gennemgang eller review, fordi der kan forekomme anmærkninger i disse tre typer erklæringer. I en reviewerklæring kan revisor kun tage forbehold og give supplerende oplysninger om selve regnskabet. Der er derfor også en risiko for, at nogle oplysninger om risici, fejl og lovovertrædelser ikke kommer frem til offentlighedens kendskab i regnskaber med en reviewerklæring. Denne metode er en justering i forhold til tidligere opgørelser, men har dog kun en begrænset effekt på antallet af anmærkninger, der ikke kommer til offentlighedens kendskab.

Figur 3

Udvikling i anmærkninger, som ikke kommer til offentlighedens kendskab (Indeks2012 = 100)

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Denne udvikling hænger naturligt sammen med, at flere og flere selskaber fravælger at få revideret, foretaget en udvidet gennemgang eller review af regnskabet, så revisorerne ikke har samme muligheder for, at gøre opmærksom på risici, fejl og lovovertrædelser i forbindelse med regnskaberne. Omfanget af selskaber, der ville have fået mindst én anmærkning, ville forventeligt være endnu større, hvis ikke det økonomiske klima var blevet forbedret de seneste år.

6.278 anmærkninger om usikkerhed med selskabernes fortsatte drift kommer ikke til offentlighedens kendskab

Blandt selskaberne, der har fravalgt revision eller udvidet gennemgang, anslås det, at 6.278 anmærkninger om usikkerhed i forhold selskabernes evne til at fortsætte driften (også kaldet going concern) ikke kommer til offentlighedens kendskab, fordi revision, udvidet gennemgang eller review er fravalgt.

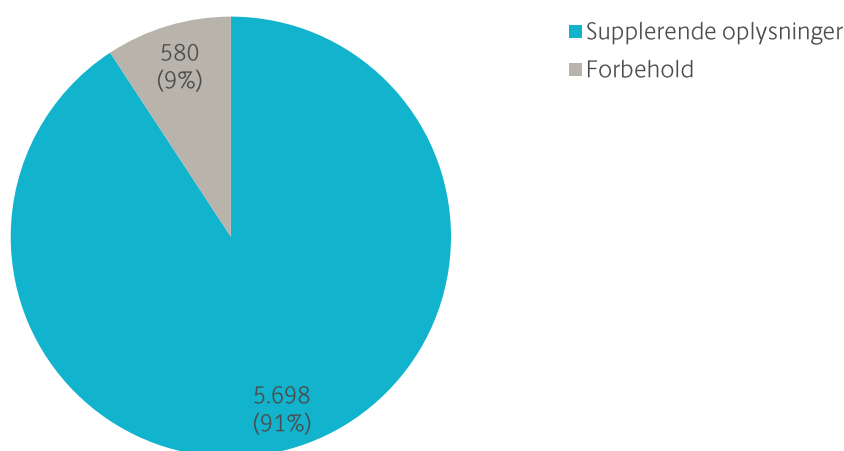
Eventuelle usikkerheder eller problemer med et selskabs evne til at fortsætte driften er meget vigtig information for regnskabsbrugerne. Hvis disse usikkerheder ikke fremgår af regnskabet, risikerer andre virksomheder, forbrugere eller banker at indgå aftaler med selskabet uden at vide, at der er en reel risiko for, at selskabet må standse sine betalinger.

Revisor kan både give supplerende oplysninger eller forbehold om usikkerhed vedrørende den fortsatte drift. Der gives supplerende oplysninger, hvis der er redegjort for usikkerheden i regnskabet og revisor ikke er uenig i denne. Hvis der derimod ikke er oplyst og

redegjort tilstrækkeligt for usikkerheden i regnskabet eller revisor er uenig i, at regnskabet skal aflægges med going concern for øje, giver der derimod forbehold. Der er dermed risiko for, at det vil være umuligt for regnskabslæseren at vurdere selskabets mulighed for at fortsætte driften, hvis revisionen er fravalgt.

Figur 4

Antal supplerende oplysninger og forbehold om usikkerhed ved den fortsatte drift, som ikke kommer til offentlighedens kendskab

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Af de anslåede 6.278 anmærkninger om usikkerhed vedrørende den fortsatte drift i 2015-regnskaberne, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, anslås 5.698 at være i form af supplerende oplysninger, mens 580 anslås at være forbehold.⁴

Stor andel af anmærkninger om ulovlige lån kommer aldrig frem

Det anslåede samlede antal anmærkninger om ulovlige lån er faldet markant fra 2011-regnskaberne til 2015-regnskaberne. Modsat er andelen af anmærkningerne, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, steget markant i samme periode.

⁴ Omfanget af anmærkninger om usikkerheder ved selskabernes fortsatte drift, som ikke kommer til offentlighedens kendskab, bygger på en stikprøve på 500 tilfældig udvalgte regnskaber leveret af Experian sidste år. Der er gennemgået 500 regnskaber, der enten havde forbehold, supplerende oplysninger eller begge dele i påtegningen på deres 2014-regnskab. På baggrund af stikprøven er det muligt at undersøge, hvor mange anmærkninger der er i gennemsnit i påtegningerne, hvordan anmærkningerne fordeler sig på hhv. forbehold og supplerende oplysninger, samt på hvilken baggrund anmærkningerne er givet. Opgørelsen af anmærkninger i påtegningerne på 2015-regnskaberne bygger på en antagelse om, at fordelingen af anmærkningstyperne blandt 2015-regnskaberne er den samme som blandt 2014-regnskaberne.

Antallet af anmærkninger om ulovlige lån, der fremkommer i regnskaberne, er faldet markant de seneste fire år. Fra 2008 til 2011 steg omfanget af anmærkninger om ulovlige lån fra 8.705 til 16.427. Siden 2011 er antallet af anmærkninger om ulovlige lån dog faldet til 4.416.

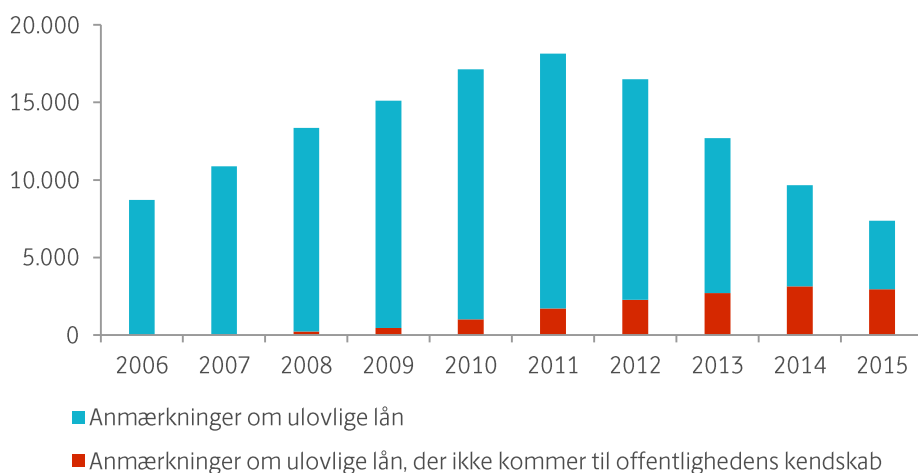
Samtidig har der dog været en stor stigning i antallet af selskaber, der har fravalgt at få revideret eller foretaget udvidet gennemgang af deres regnskaber. Dermed kan revisor ikke give anmærkninger om ulovlige lån i påtegningen på disse regnskaber. Når der tages højde for det estimerede antal anmærkninger om ulovlige lån, som ikke kommer til offentlighedens kendskab på grund af dette fravalg af revision eller udvidet gennemgang, er faldet fra 2011 til 2015 knap så stort.

Det samlede estimerede omfang af anmærkninger om ulovlige lån i danske selskaber følger helt samme mønster, som det reelle antal anmærkninger om ulovlige lån, der fremkommer blandt regnskaberne med revision eller udvidet gennemgang. I takt med at flere og flere selskaber fravælger revision eller udvidet gennemgang udgør anmærkningerne, der ikke kommer til offentlighedens kendskab, en større og større del, af de samlede antal anmærkninger.

I 2008 havde 8.706 selskaber anmærkninger om ulovlige lån i påtegningerne, hvoraf kun én anmærkning ansås ikke at være kommet til offentlighedens kendskab. Blandt 2015-regnskaberne ansås der at være anmærkninger om ulovlige lån i 7.377 tilfælde, hvoraf 2.961 ikke kom til offentlighedens kendskab, svarende til 40 pct.

Figur 5

Estimeret samlet omfang af anmærkninger om ulovlige lån

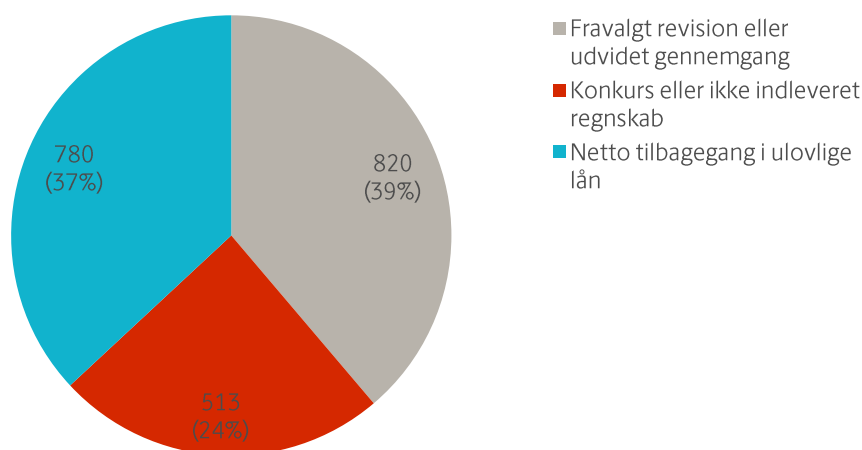
Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Fravalg af revision bag fald i antal ulovlige lån

Antallet af anmærkninger om ulovlige lån faldt med 2.113 fra 2014- til 2015-regnskaberne. En stor del af dette fald kan forklares med, at selskaber med anmærkninger om ulovlige lån i 2014-regnskabet har fravalgt revision eller udvidet gennemgang af 2015-regnskabet, så der ikke længere kan gives anmærkninger om ulovlige lån.

Figur 6

Baggrund for fald i antal anmærkninger om ulovlige lån fra 2014- til 2015-regnskaberne

Kilde: Experian A/S 2016 og FSRs egne beregninger

Blandt selskaberne med anmærkninger om ulovlige lån i 2014-regnskaberne havde 820 fravalgt af få revideret eller foretaget en udvidet gennemgang af regnskabet det efterfølgende år. 513 selskaber var enten gået konkurs eller havde af en anden årsag ikke indleveret et regnskab, mens der netto blev berigtiget eller tilbagebetalt 780 flere ulovlige lån, end der blev nyoptaget i 2015-regnskaberne⁵.

⁵ Netto tilbagegangen i antallet af anmærkninger om ulovlige lån bygger på en betragtning af forskellen mellem antallet af nyoptagne ulovlige lån og antallet af ulovlige lån, der er blevet berigtiget eller tilbagebetalt. Antallet af tilbagebetalte eller berigtigede ulovlige lån udgøres af selskaber med en anmærkning om et ulovligt lån i 2014-regnskabet, som ikke har en sådan anmærkning i 2015-regnskabet, men stadig får foretaget revision eller udvidet gennemgang af 2015-regnskabet. Antallet af nyoptagne ulovlige lån måles ved antallet af anmærkninger om ulovlige lån i 2015-regnskaberne for selskaber uden anmærkninger om ulovlige lån året før. Ved denne metode ses det, at 2.514 selskaber har berigtiget eller tilbagebetalt deres ulovlige lån, mens 1.734 selskaber har optaget et nyt ulovligt lån. Dermed fås netto tilbagegangen i antallet af anmærkninger om ulovlige lån til $2.514 - 1.734 = 780$.